

Research Paper

Structure in the Family on the Level of Expression of Love and Affection between Couples (Case Study: Jahrom City Families)

Roya Pourshahian¹, Majidreza Karimi *², Keramatallah Rasekh³

1. PhD student in sociology, Islamic Azad University, Jahrom, Iran
<https://orcid.org/0009-0002-7630-0838>
2. Assistant Professor, Department of Sociology, Islamic Azad University, Jahrom, Iran
<https://orcid.org/0000-0002-2329-7703>
3. Associate Professor, Department of Sociology, Islamic Azad University, Jahrom, Iran
<https://orcid.org/0000-0001-9574-9679>

Received:
August 6, 2023

Accepted:
September 22, 2023

Keywords:

Expression of Love and Affection, Power Structure, Jahrom City

[10.30495/IIFS.2023.1988109.1089](https://doi.org/10.30495/IIFS.2023.1988109.1089)

Abstract

Introduction: Expression of love and affection is one of the most important factors in determining the stability and durability of married life. One of the factors affecting the expression of love and affection is the power structure. The **research method** is survey. The statistical population includes all the ordinary families of Jahrom, among which 351 couples were selected as a sample using the cluster (stage) sampling method. The research tool is a questionnaire. To determine the validity of the power structure variable, the construct validity method was used through the factor analysis method, for expression of love and affection variable, the face validity method was used, and to determine the reliability, the internal consistency method was used through the Cronbach's alpha method. **Findings:** The descriptive results of the research indicate that the average score of expressing love and affection among couples is slightly higher than the average. The analytical findings of the research reveal that the relationship between expressing love and affection with the dimensions of power structure is positive, strong and significant. Among the demographic variables, the relationship between age, education, occupation of men, length of marriage, number of children, and different social classes with the expression of love and affection between couples is significant, positive and strong. **Conclusion:** The explanation of the dependent variable in terms of the sum of the independent variables indicates that the variables of domains and realm of power, men's education, age, power structure (total) and women's education are respectively the strongest predictors of expressing love and affection and can explain 29% of the variance changes in the expression of love and affection.

Pourshahian.R. , Karimi M., Rasekh. K.(2023). Structure in the Family on the Level of Expression of Love and Affection between Couples (Case Study: Jahrom City Families).Journal of Islamic-Iranian Family studies .3(2), 102-123

Corresponding author: Majidreza Karimi

Address: Department of Sociology, Islamic Azad University, Jahrom, Iran

Email: majidrezakarimi@gmail.com

Extended Abstract

Introduction

The development of urban life, the influence of western culture, modern education, changing values and ideas, the growing importance of sexual life, etc., the emotional relationship between husband and wife have obtained considerable importance. The existence of love and affection between husband and wife is considered an important factor in marital adjustment. Marital adjustment regarding expressing love and affection has affected many aspects of people's personal and social lives. On the other hand, the absence of love and affection between couples, in addition to instigating problems in the above cases, causes problems in social relations, a tendency to social and moral deviations, and a decline of cultural values among couples. The expression of love and affection between man and woman in the family is affected by various factors, one of which is the power structure. The woman's tendency towards increasing power in the family affects the family above all and changes the relationship between husband and wife and children. Social transformations and changes in the life patterns of urban societies and the entry of women into society (such as entering the university, the labor market, etc.) have caused a change in the attitude of people in the distribution of roles and, as a result, the distribution of power in the family (Giddens, 2003).

In recent years, Jahrom city has been affected by social and family changes, which in turn have affected the expression of love and affection and, as a result, the adjustment of couples. The divorce rate in Jahrom city in 2021 was one-third of marriages, which is an alarming rate (Moominzadeh, 2002). In this research, in the field of expressing love and affection between couples, theories of consortism, interaction, and role separation of Parsons, and in the field of power structure, theories of resources, role separation of Parsons, Giddens were selected as the theoretical framework of the research. According to the explanations mentioned, the research tries to answer the question: What effect does the structure of power distribution have on the expression of love and affection between couples in the families of Jahrom city?

Methodology

In this research, a quantitative method and a survey have been used as two of the traditional methods in quantitative research. In the research, the standard questionnaire of Spanish marital compatibility (Shad Bakhsh, 1976) was used for the dependent variable of expressing love and affection between couples, and for the independent variable of the research (power structure), the standard questionnaire (Abbott, 1993; Iswan, 1991) and (Olson, 1969) were used. In the current study, the families of Jahrom city are considered the unit of analysis. 351 couples were selected as the sample size. The sampling method is a combination (a mixture of different methods such as systematic random, simple, etc.). To measure the validity of the power structure variable questionnaire (independent variable), construct validity was used by the factor analysis method, and face validity was used for the dependent variable (expression of love and affection). Four items were used to measure the expression of love and affection between couples, and 36 items were used to measure the power structure in the form of a Likert scale. In this study, power structure (making power relations, domains and territory of power, methods of exercising power) is the independent variable, and age, age gap, number of years of education, employment status, income, ethnicity, number of children, home ownership, and social class are considered demographic variables.

Discussion and results

One of the factors that creates adjustment between husband and wife is the expression of love and affection between them. The research investigates the influence of power structure on the

expression of love and affection between husband and wife. The average expression of love and affection in the families of Jahrom city (among couples) is slightly higher than average. The relationship between all dimensions of the power structure with the expression of love and affection is significant. In the research, in the field of expressing love and affection between couples, theories of consortism, interaction, and role separation by Parsons, and in the field of power structure, theories of resources, role separation by Parsons, Giddens were selected as the theoretical framework of the research.

Symmetrical relationship (commonality between husband and wife) in decision-making can cause more love and affection to be expressed between them and as a result, the adjustment of couples is greater. The consultation and cooperation of couples in economic, social affairs and social relations intensifies love and affection between them. Persuasion or shared opinion in decision-making can cause more love and affection between couples, and finally more adjustment between them. The more the power structure is inclined toward collaborative decision-making, the greater the marital adjustment and expression of love and affection between husband and wife. Also, the higher the use of persuasion, the higher the marital adjustment. The family structure is divided into two categories: authoritarian and democratic. Using coercive power affects romantic relationships. Using harsh power methods such as master-slave mode in relationships causes marital dissatisfaction. On the other hand, easy methods of power cause less marital dissatisfaction because these methods are more thoughtful and allow them to participate more in setting goals. Giddens believes that the position of women in modern society is changing, which is related to the equalization of women's power with men. He uses the term emancipatory politics, which deals with a kind of hierarchical concept of power. Common emancipatory policies call for the reduction or complete abolition of exploitation, inequality and oppression and emphasize the priority of the basic principles of justice, equality and participation.

Conclusion

The research reveals that the arrival of modernity, increasing urbanization, industrialization, women's employment, beliefs and replacement of modern values instead of traditional values, consumerism and luxury have not had a great impact on the expression of love and affection of the sample couples in this city.

Limitations

It was very difficult to reach people during the Corona Time, and the researcher faced the dissatisfaction of some couples to collect data.

Suggestions

It is suggested to teach the socialization of husband and wife roles, trusting each other, how to meet expectations, how to love after marriage and before marriage through social media and other continuous training methods.

It is necessary to use family sociologists in pre-marriage and post-marriage education and counseling centers.

Iranian society is transitioning towards modernization, and as a result, the structure of families has changed and diversified; so, it is necessary to conduct research to know the efficient structure of the family.

Funds

The research is extracted from the author's doctoral dissertation at Social Sciences and Sociology Planning Department, Islamic Azad University, Jahrom Branch.

Ethics approval and consent to participate

Since the selection of families and couples was random, the cooperation of the participants was voluntary and their consent was obtained.

Conflict of interest

This article has no conflict of interest.

Acknowledgment

I would like to thank the couples who participated in the study.

مقاله پژوهشی

بررسی تأثیر ساختار قدرت در خانواده بر میزان ابراز عشق و محبت در بین زوجین

(مورد مطالعه: خانواده‌های شهر جهرم)

رؤیا پورشاهیان^۱، مجید رضا کریمی^{۲*}، کرامت الله راسخ^۳

۱. دانشجوی دکتری جامعه‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، جهرم، ایران

<https://orcid.org/0009-0002-7630-0838>

۲. استادیار گروه جامعه‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، جهرم، ایران

<https://orcid.org/0000-0002-2329-7703>

۳. دانشیار گروه جامعه‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، جهرم، ایران

<https://orcid.org/0000-0001-9574-9679>

چکیده

مقدمه: ابراز عشق و محبت به عنوان یکی از مهم‌ترین عوامل در تعیین ثبات و دوام زندگی زناشویی مطرح است. یکی از عوامل مؤثر بر ابراز عشق و محبت، ساختار قدرت است. روش پژوهش، پیمایشی است. جامعه آماری شامل تمامی خانواده‌های معمولی شهر جهرم می‌شود که ۳۵۱ زوج به عنوان نمونه تعیین و با استفاده از روش نمونه‌گیری خوشه‌ای (مرحله‌ای) انتخاب شده‌اند. ابزار تحقیق، پرسش‌نامه است. برای تعیین اعتبار متغیر ساختار قدرت از روش اعتبار سازه به روش تحلیل عاملی، برای متغیر ابراز عشق و محبت روش اعتبار صوری، و برای تعیین پایایی، از شیوه هماهنگ درونی به روش آلفای کرونباخ استفاده شده است. **یافته‌ها:** نتایج توصیفی پژوهش نشان می‌دهد که میانگین نمره ابراز عشق و محبت در بین زوجین کمی بالاتر از حد متوسط است. یافته‌های تحلیلی پژوهش نشان می‌دهد رابطه ابراز عشق و محبت با ابعاد ساختار قدرت مثبت، قوی و معنادار است. در بین متغیرهای جمعیتی رابطه سن، تحصیلات، شغل مردان، مدت ازدواج، تعداد فرزندان، طبقات مختلف با ابراز عشق و محبت بین زوجین معنادار، مثبت و قوی است. **نتیجه‌گیری:** تبیین متغیر وابسته برحسب مجموع متغیرهای مستقل، بیانگر آن است که متغیرهای حوزه‌ها و قلمرو قدرت، تحصیلات مردان، سن، ساختار قدرت (کل) و تحصیلات زنان به ترتیب قوی‌ترین پیش‌بینی کننده ابراز عشق و محبت هستند و قادرند ۲۹ درصد از تغییرات واریانس ابراز عشق و محبت را تبیین کنند.

تاریخ دریافت: ۱۵ مرداد ۱۴۰۲

تاریخ پذیرش: ۳۱ شهریور ۱۴۰۲

واژه‌های کلیدی:

ابراز عشق و محبت، ساختار

قدرت، شهر جهرم.

[10.30495/IIFS.2023.1988109.1089](https://doi.org/10.30495/IIFS.2023.1988109.1089)

پورشاهیان، رویا، کریمی، مجید رضا، راسخ، کرامت‌الله (۱۴۰۲). بررسی تأثیر ساختار قدرت در خانواده بر میزان ابراز عشق و محبت در بین زوجین

(مورد مطالعه: خانواده‌های شهر جهرم)، فصلنامه مطالعات اسلامی ایرانی خانواده، ۳(۲)، ۱۰۲-۱۲۳.

نویسنده مسئول: مجید رضا کریمی

نشانی: گروه جامعه‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، جهرم، ایران ایمیل: majidrezakarimi@gmail.com

مقدمه

ابراز عشق و محبت یعنی این که چند وقت یکبار زوج ها به یکدیگر ابراز عشق و علاقه کنند (Haston, 2004). ابراز محبت، راه مسلم ایجاد مهر و محبت در همسران است. نشان دادن محبت در عمل، تأثیرش از گفتن و ابراز آن بیشتر است (Schultz, 1992). از نظر فروم، نیاز به عشق و عاطفه در هر انسانی قوی است. عشق حاصل از ازدواج نزدیکترین رابطه انسانها محسوب می‌شود. به کمک توسعه زندگی شهری امروزی، تأثیر فرهنگ غربی، آموزش نوین، ارزش‌ها و ایده‌های در حال تغییر، اهمیت رو به رشد زندگی جنسی و غیره، رابطه عاطفی بین زن و شوهر اهمیت ملاحظه پذیری را به دست آورده است، برای برآوردن نیازهای اساسی روانی از قبیل عشق، محبت، همدردی، هر شخص به خانواده خود وابسته است. او معتقد است عشق عبارت از همبستگی و یگانگی با شخص، به شرط نگه داشتن فردیت و موازین شخصیت فردی است. عشق یعنی شرکت داشتن و آمیزش که مجال می‌دهد تا تمام فعالیت درونی شخص ظاهر شود، عشق بارور همواره بر علائم توجه، مسئولیت، احترام و شناخت دلالت می‌کند. از دیگر مؤلفه های عشق حمایت و قدردانی است (Formm, 2010). وجود عشق و محبت بین زن و شوهر عامل مهمی در سازگاری زناشویی به حساب می‌آید. سازگاری زناشویی در بُعد ابراز عشق و محبت بر بسیاری از ابعاد زندگی فردی و اجتماعی انسانها تأثیر گذاشته، زیربنای خوب خانواده تلقی می‌گردد و نقش والدینی را تسهیل کرده، سبب توسعه اقتصادی و رضایت بیشتر از زندگی می‌شود (Momin Zadeh: 2002:10). از سوی دیگر عدم وجود عشق و محبت بین زوجین، علاوه بر ایجاد مشکل در موارد فوق، باعث اشکال در روابط اجتماعی، گرایش به انحرافات اجتماعی و اخلاقی و افول ارزش‌های فرهنگی در بین زوجین می‌شود. ابراز عشق و محبت بین زن و مرد در خانواده از عوامل گوناگونی تأثیر می‌پذیرد که یکی از این عوامل، ساختار قدرت است.

گرایش زنان به سوی افزایش قدرت در خانواده بیش از همه بر خانواده اثر می‌نهد و روابط زن و شوهر و فرزندان را دگرگون می‌سازد. دگرگونی‌های اجتماعی و تحول در الگوهای زندگی جوامع شهری و ورود زنان به اجتماع (همانند ورود به دانشگاه، بازار کار و...) موجب تغییر و تحول در نگرش افراد در توزیع نقش‌ها و به تبع آن توزیع قدرت در خانواده شده است (Giddens, 2003). شهر جهرم در سال‌های اخیر تحت تأثیر تحولات اجتماعی و خانوادگی قرار گرفته و ابراز عشق و علاقه و به تبع آن سازگاری زوجین را تحت تأثیر قرار داده است. آمار طلاق شهر جهرم در سال ۱۴۰۰ یک سوم ازدواج‌ها بوده که آماری نگران کننده است (Muddabber, 2022). همچنین به زعم رئیس دادگستری این شهر دعاوی حقوقی، اختلافات خانوادگی شامل طلاق، مطالبه مهریه و نفقه آمار بالایی در این شهر دارند.

با توجه به توضیحاتی که ذکر شد، پژوهش حاضر درصدد پاسخ‌گویی به آن است که، ساختار توزیع قدرت چه تأثیری بر ابراز عشق و محبت بین زوجین در خانواده‌های شهر جهرم دارد؟ همچنین عوامل زمینه‌ای که ابراز عشق و علاقه بین زوجین را متأثر می‌سازند کدامند؟

در پژوهش حاضر در حوزه ابراز عشق و محبت بین زوجین تئوری‌های همسان همسری، کنش متقابل و تفکیک نقش پارسونز و در حوزه ساختار قدرت نظریه‌های منابع، تفکیک نقش پارسونز، گیدنز به عنوان چارچوب نظری پژوهش انتخاب شدند. بر اساس نظریه همسان همسری در استحکام خانواده بر مبنای ویژگی‌های مشترک و همسان زوجی دور می‌زند و همسانی‌های مختلف از قبیل: همسانی محل، سکونت، سن، تحصیلی، عقیدتی، ذهنی و معنوی را تداوم بخش یک زندگی سعادت‌مند ذکر می‌کند (Turner, 1393:237). در نظریه کنش متقابل در صورتی که زن و شوهر پاسخ مطلوبی از طرف مقابل دریافت کنند احساس آرامش و امنیت و علاقه در آن به وجود می‌آید و موجب سازگاری زناشویی از موقعیت مطلوب می‌شود (Azad Armaki, 25:2007). به نظر پارسونز، در خانواده‌های هسته‌ای، عشق هم مبنای هم پیامد ازدواج است. زیرا بدون عشق خانواده‌ها از هم می‌گسلند. مهم‌ترین پیامد اجتماعی مطلوب این ازدواج عاشقانه، اجتماعی کردن کودکان و جامعه‌پذیری آنان برای ایفای نقش سازنده در آینده و جلوگیری از آسیب‌های اجتماعی و بزهکاری کودکان، نوجوانان و جوانان است (Azzazi, 7:2002). در زمینه ساختار قدرت نظریات مختلفی وجود دارد. یکی از این نظریه‌ها، نظریه منابع است. این نظریه بر اساس رهیافت مبادله، توزیع قدرت بین زن و شوهر را در تصمیم‌گیری‌ها تبیین می‌کند. اصطلاح «منابع» به طور کلی، بر پایه این فرض قرار دارد که هر چه منابع با ارزشی که شخص برای ازدواج فراهم می‌کند، بیشتر باشد، در خانواده از قدرت بیشتری نیز برخوردار است (Warner and Hamkaran, 1985). بلاد و ولف در مطالعه خود دریافتند که قدرت شوهر در خانواده، عموماً با افزایش سطح تحصیلات، درآمد و منزلت شغلی او افزایش می‌یابد؛ بنابراین متغیرهای یادشده به عنوان منابعی که مردان می‌توانند از آن‌ها در جهت کسب قدرت بیشتر در روابط خانوادگی استفاده کنند، تعریف شد (Blad, 1964).

در نظریه تفکیک نقش پارسونز، زنان با توجه به این ویژگی‌ها، عهده‌دار نقش همسری و مادری بوده، وظیفه حمایت عاطفی از خانواده را دارند، در حالی که مردان به علت توانایی‌های جسمی خود باید عهده‌دار تأمین معاش و امور اقتصادی خانواده باشند و از آنجاکه قدرت مالی در دست مردان است، از قدرت تصمیم‌گیری در خانواده برخوردار خواهند بود. گیدنز معتقد است موقعیت زنان در جامعه مدرن در حال تغییر است که این موضوع به یکسان شدن قدرت زنان با مردان مربوط می‌شود و از اصطلاح سیاست‌های بخشی صحبت می‌کند که با نوعی مفهوم پلکانی از قدرت سروکار دارد. سیاست‌های رهایی‌بخش معمول خواستار کاهش و یا لغو کامل استثمار، نابرابری و ستمگری هستند و بر اولویت اصول اساسی عدالت، برابری و مشارکت تأکید دارند (Giddens, 2003: 298). بر اساس نظریات مورد استفاده، اکثر

تحقیقاتی که در مورد رابطه قدرت و ابراز عشق و محبت بین زوجین صورت گرفته‌اند، از نظریات منابع در دسترس ردمن، نظریه عینی‌گرا و ذهنی‌گرای بوردیو، تئوری مبادله، تئوری تفکیک نقش‌ها، نظریه همسان همسری، نظریه نیاز مازلو، پارسونز، روان‌کاوی فیربیرن، دورکیم، مرتون، کالینز، هلموت شلسکی، سکارمن، رنه گونیک، شبکه الیزابت، کنش متقابل برگس و اعتماد‌گیدنز استفاده کرده‌اند. اما پژوهش حاضر از نظریات پارسونز، نظریه منابع، گیدنز، همسان همسری و کنش متقابل به عنوان چارچوب نظری پژوهش استفاده کرده است.

فرضیات تحقیق

فرضیه اصلی:

- بین ساختار قدرت در خانواده، و ابراز عشق و محبت در بین زوجین رابطه معناداری وجود دارد.

فرضیات فرعی:

- بین ساخت روابط قدرت در خانواده، و ابراز عشق و محبت در بین زوجین رابطه معناداری وجود دارد.

- بین حوزه‌ها و قلمرو قدرت در خانواده، و ابراز عشق و محبت در بین زوجین رابطه معناداری وجود دارد.

- بین شیوه‌های اعمال قدرت در خانواده، و ابراز عشق و محبت در بین زوجین رابطه معناداری وجود دارد.

- بین متغیرهای جمعیتی و ابراز عشق و محبت در بین زوجین رابطه معناداری وجود دارد.

روش

در پژوهش حاضر از روش کمی و از پیمایش^۱ به عنوان یکی از روش‌های مرسوم در تحقیق‌های کمی استفاده شده است. برای گردآوری داده‌های پیمایش می‌توان از تکنیک‌های مختلفی سود جست. با این همه، پرسش‌نامه پرکاربردترین تکنیک است. در این تحقیق از پرسش‌نامه‌ی استاندارد سازگاری زناشویی اسپانیر (Shad Bakhsh, 1976) برای متغیر وابسته ابراز عشق و محبت در بین زوجین استفاده شده است، همچنین برای متغیر مستقل تحقیق (ساختار قدرت) از پرسش‌نامه استاندارد (Abbott, 1993 and Iswan, 1991) و (Olson, 1969) استفاده شده است. جامعه‌ی آماری تحقیق حاضر، شامل تمامی خانواده‌های معمولی شهر جهرم می‌شود. در این پژوهش خانواده‌های شهر جهرم به عنوان واحد تحلیل در نظر گرفته شده‌اند. بر اساس فرمول کوکران و در نظر گرفتن مقادیر انحراف معیار ($t=1/96$)، دقت احتمالی ۵ درصد و احتمال

۱. Survey

خطای نمونه‌گیری ۵ درصد یا به عبارتی سطح اطمینان ۹۵ درصد، تعداد ۳۵۱ زوج به عنوان حجم نمونه انتخاب شدند.

شیوه نمونه‌گیری، بیشتر از نوع ترکیبی (آمیزه ای از روش‌های مختلف مانند تصادفی سیستماتیک، ساده و...) است. از نوع و جهت انجام آن ابتدا نقشه شهر، مدرج و محوره‌های X, Y روی آن مشخص گردید. سپس به طور تصادفی ۱۰ نقطه روی محور X و ۱۰ نقطه روی Y تعیین و محل تقاطع آن‌ها به عنوان نقطه نمونه‌گیری انتخاب شدند. از پرسش‌گران خواسته شد در نقطه مورد نظر مستقر شوند و سپس یکی از جهات جغرافیایی (شرق، غرب، شمال، جنوب) را به طور تصادفی انتخاب کنند. در مرحله بعد از آن‌ها خواسته شد کوچه‌های سمت راست را انتخاب و در هر کوچه از کد پستی منازلی که رقم سمت راست آن‌ها زوج بود به تعداد مورد نظر انتخاب و با زوجین واجد شرایط (۳۰-۱۵) مصاحبه نمایند. در مجموع در ۱۰ نقطه شهر تعداد ۴۰۰ زوج مورد مراجعه قرار گرفتند که فقط دستیابی به ۳۵۱ زوج امکان‌پذیر شد و در نهایت ۳۵۱ زوج پرسش‌نامه‌ها را تکمیل کرده، به پرسش‌گران تحویل دادند.

برای تعیین اعتبار، از اعتبار سازه به روش تحلیل عاملی و برای تعیین پایایی از همابستگی درونی ابزار به روش آلفا کرونباخ استفاده شده است. برای بررسی میزان دقت شاخص‌ها و گویه‌های مربوط به هر متغیر و سنجش اعتبار پرسش‌نامه‌ها، هم از اعتبار صوری^۴ و هم از اعتبار سازه^۵ یعنی روش تحلیل عاملی^۶ استفاده گردید. در این پژوهش برای سنجش اعتبار پرسش‌نامه متغیر ساختار قدرت (متغیر مستقل) از اعتبار سازه به روش تحلیل عاملی و برای متغیر وابسته (ابراز عشق و محبت) از اعتبار صوری استفاده شده است. منظور از اعتبار صوری این است که نحوه تعریف مفاهیم و متغیرها به کارشناسان مورد نظر که استادان بخش جامعه‌شناسی هستند عرضه شد، که نظر آنان مبتنی بر تأیید اعتبار پرسش‌نامه‌ها بود. نتایج تحلیل عاملی متغیر وابسته نیز در جدول (۱) خلاصه شده است. بر اساس نتایج به دست آمده مقدار KMO ، برای کل ابعاد سازه ساختار قدرت (۰/۸۶۹) بوده، که بیانگر کفایت اندازه نمونه است. به علاوه شاخص مجذور کای برای آزمون کرویت بارتلت^۲، ($P < ۰/۰۰۰$) بوده، که به لحاظ آماری معنی دار است و نشان می‌دهد بین متغیرها همبستگی وجود دارد. تحلیل عاملی مورد نظر از نوع تأییدی است، و با توجه به ابعادی که برای هر سازه تعریف شده بود تعداد عامل‌ها نیز به همان اندازه در نظر گرفته شد که عوامل و مؤلفه‌های مربوط به هر کدام، مشخص شده است. نظر به این که تحلیل عاملی تأییدی مورد استفاده قرار گرفت، گویه‌هایی که بار عاملی نداشتند یا با عواملی غیر از آن چه پیش‌بینی شده بود همبستگی داشتند، از مدل حذف شدند در نتیجه تعداد کل گویه‌ها کاهش یافت.

1-Kaiser-Meyer-Olkin
2-Bartlett's Test
3-Cronbach's Alpha

جدول شماره (۱) تحلیل عاملی مقیاس ساختار قدرت (مجموع ابعاد)

ضریب آلفا	مقدار ویژه	واریانس تبیین شده	عامل‌ها			سازه
			شیوه‌های اعمال قدرت	حوزه‌ها و قلمرو قدرت	ساخت روابط قدرت	
۰/۷۰۰	۲۵/۷۱	۹/۲	وزن عاملی	وزن عاملی	وزن عاملی	معمولاً شوهرم در تصمیماتی که در خانه گرفته می‌شود.....
			۰/۷۱۲	۰/۷۱۲	۰/۷۱۲	گاهی اوقات مخالفت با تصمیماتی که شوهرم در امور زندگی.
			۰/۷۹۹	۰/۷۹۹	۰/۷۹۹	شوهرم من چندان هم در جزئیات رفتار من دخالت نمی‌کند.
			۰/۵۶۲	۰/۵۶۲	۰/۵۶۲	به طور کلی شوهرم کمتر به نظرات من در زندگی توجه دارد.
			۰/۷۶۶	۰/۷۶۶	۰/۷۶۶	شوهرم کمتر اجازه می‌دهد به تنهایی تصمیم بگیرم.
			۰/۷۴۰	۰/۷۴۰	۰/۷۴۰	فکر می‌کنم اگر نظری در مورد چیزی به طور کلی.....
			-۰/۶۵۸	-۰/۶۵۸	-۰/۶۵۸	در بیشتر اموری که در منزل قرار است انجام دهم.....
			-۰/۴۶۸	-۰/۴۶۸	-۰/۴۶۸	اگر قرار باشد جایی بروم (دعوت و...) حتماً باید.....
			-۰/۳۴۴	-۰/۳۴۴	-۰/۳۴۴	اگر شوهرم قصد انجام کاری را داشته باشد در اکثر مواقع.....
			-۰/۶۵۹	-۰/۶۵۹	-۰/۶۵۹	در گرفتن تصمیمات زندگی مشترک مان، نظرات.....
-۰/۶۳۲	-۰/۶۳۲	-۰/۶۳۲	درست است که شوهرم در گرفتن تصمیمات به.....			
۰/۷۴۳	۰/۷۴۳	۰/۷۴۳	روی هم رفته، در خانواده حرف آخر را شوهرم می‌زند.			
۰/۶۷۳	۰/۶۷۳	۰/۶۷۳	عوض کردن منزل			
۰/۸۳۰	۳۷/۴۲	۴/۷	۰/۲۱۰	۰/۲۱۰	۰/۲۱۰	چگونگی مصرف دخل و خرج روزانه
			۰/۱۳۴	۰/۱۳۴	۰/۱۳۴	خرید ماشین
			۰/۲۱۰	۰/۲۱۰	۰/۲۱۰	تهیه ی فرش، یخچال و تلویزیون
			۰/۳۹۲	۰/۳۹۲	۰/۳۹۲	رفتن به دیدن اقوام
			۰/۳۲۵	۰/۳۲۵	۰/۳۲۵	مهمانی گرفتن در منزل
			۰/۵۵۳	۰/۵۵۳	۰/۵۵۳	تهیه خوراک (پخت‌وپز)
			۰/۴۷۰	۰/۴۷۰	۰/۴۷۰	انتخاب اسم برای فرزندان
			۰/۵۵۱	۰/۵۵۱	۰/۵۵۱	دیر آمدن فرزند و بازخواست کردن
			۰/۶۸۴	۰/۶۸۴	۰/۶۸۴	تنبيه فرزند در صورت لزوم
			۰/۵۶۵	۰/۵۶۵	۰/۵۶۵	استفاده از تلویزیون و برنامه‌ها
۰/۷۰۹	۰/۷۰۹	۰/۷۰۹	ازدواج فرزند با فرد موردنظر			
۰/۷۵۰	۷/۲۰۵	۲/۰۶	۰/۲۶۷	۰/۲۶۷	۰/۲۶۷	تصمیم‌گیری در مورد تعادل فرزند
			۰/۷۱۲	۰/۷۱۲	۰/۷۱۲	تعیین فاصله‌ی سن بین فرزندان
			۰/۶۳۵	۰/۶۳۵	۰/۶۳۵	زمانی که همسر من خواهد کاری برایش انجام دهم.....
			۰/۷۴۹	۰/۷۴۹	۰/۷۴۹	نسبت به تصمیماتی که می‌گیرد چندان انتقادپذیر نیست.
			۰/۶۰۰	۰/۶۰۰	۰/۶۰۰	در خانواده ما رسم بر این است که زن از شوهرش.....
			۰/۱۱۰	۰/۱۱۰	۰/۱۱۰	در تصمیماتی که می‌گیرد از من انتظار دارد فقط به.....
			۰/۶۶۶	۰/۶۶۶	۰/۶۶۶	همیشه در انجام خواسته‌هایش پافشاری و سخت‌گیری.....
			۰/۷۳۵	۰/۷۳۵	۰/۷۳۵	اگر اشتباهی از آدم سر بزند معمولاً آدم را سرزنش.....
			۰/۸۷۱	۰/۸۷۱	۰/۸۷۱	اگر اشتباهی که کرده ثابت شود کمتر زیر بارش می‌رود
			۰/۵۴۴	۰/۵۴۴	۰/۵۴۴	معمولاً برای این‌که کاری انجام گیرد بیش از اندازه.....
Chi-square=۶۱۵۱/۸۹۴	DF=۰/۶۳۰	Sig=۰/۰۰۰	۰/۸۶۹	۰/۸۶۹	۰/۸۶۹	آدمی است که نمی‌خواهد حرف روی حرفش باشد.
			۰/۷۶۰	۰/۷۶۰	۰/۷۶۰	در زندگی مشترک‌مان خیلی کم اتفاق افتاده که با عصبانیت از من کاری را بخواهد.
			۰/۸۶۰	۰/۸۶۰	۰/۸۶۰	جهت متناسب بودن اندازه نمونه KMO آزمون
						جهت درست بودن تکنیک عامل‌ها Bartlett آزمون
						ضریب آلفا کرباخ کل مقیاس ساختار قدرت
						جمع کل واریانس تبیین شده ساختار قدرت توسط سه عامل

برای سنجش ابراز عشق و محبت بین زوجین از ۴ گویه در قالب طیف لیکرت اندازه‌گیری استفاده شده است. که دامنه نمرات ابراز عشق و محبت از ۴ (مینیمم) تا ۲۰ (ماکزیمم) است. در این بررسی، ساختار قدرت (ساخت روابط قدرت، حوزه‌ها و قلمرو قدرت، شیوه‌های اعمال قدرت) متغیر مستقل است و سن، فاصله سنی، تعداد سال‌های تحصیل، وضعیت اشتغال، میزان درآمد، قومیت، تعداد فرزند، مالکیت منزل و طبقه اجتماعی متغیرهای جمعیتی محسوب می‌شوند. در خصوص قدرت^۱ تعاریف و نظریات گوناگونی وجود دارد. اما به طور کلی می‌توان آن را کنترل بر اعمال و رفتار دیگران علی‌رغم میل‌شان دانست (Horten and Hunt, 1972). برخی از اندیشمندان مانند ابوت و ایسوان جنبه تصمیم‌گیری در خانواده را به عنوان ملاک قدرت در خانواده دانسته‌اند (Abbott, 1993, Iswan, 1991)، و بعضی دیگر نیز نحوه اعمال قدرت را به عنوان ملاک اصلی در نظر گرفته‌اند. بلاد و تاورمینا نیز در بررسی ساخت قدرت در خانواده به میزان مشارکت زن و شوهر و جنبه تقارن قدرت توجه خاصی نشان داده‌اند و معتقدند (Tavormina, 1978: 423-435, Blood, 1969)، بهترین تصمیم‌گیری‌ها باید دوجانبه و متقارن بودن را مدنظر داشته باشند (Mahdavi and Khosroshahi, 2003:32). نظریه‌پردازان، قدرت را در سه بعد مورد مطالعه قرار می‌دهند:

۱- ساخت قدرت ۲- شیوه اعمال قدرت ۳- حوزه و قلمروی اعمال قدرت.

۱) ساخت قدرت: منظور الگوهای روابط حاکم بر خانواده است که به دو بعد بخش متقارن و نامتقارن تقسیم می‌شود. در متقارن تشریک مساعی بین زن و شوهر در تصمیم‌گیری وجود دارد؛ ولی در نامتقارن وجوه سلطه یا حاکمیت زن و شوهر مورد توجه قرار دارد. بسیاری از پژوهش‌گران خانواده بیان می‌کنند که ازدواج‌های متقارن با نوعی از عواطف، همدلی و صمیمیت باعث کیفیت خوب و ثبات ازدواج می‌شود.

۲) شیوه اعمال قدرت: به راهبرد برخورد زن و شوهر در تصمیم‌گیری‌ها اشاره دارد که شامل این موارد است: راهبرد زور و اجبار، راهبرد منابع پاداش، راهبرد منابع اطلاعاتی. چگونگی و شیوه تصمیم‌گیری در خانواده را می‌توان در مورد وجوه ترغیب، تحریک، اجبار و فعال کردن تعهد افراد دید. این وجود را می‌توان ضمانت اجرای هر عمل یا تصمیم به شمار آورد. تصمیم‌گیری در خانواده می‌تواند هر یک از این شکل‌ها را به خود بگیرد و بر این اساس ساختار خانواده به اقتدارگرایانه و دموکراتیک تقسیم شود. ایسوان معتقد است قلمرو و حوزه‌های نفوذ زن و شوهر جداگانه است و اگر این حوزه‌های اعمال قدرت به درستی تعیین نشود، موجب ضعف تحلیل در قدرت خانواده می‌شود. او برای مشاهده قدرت در خانواده به ابعاد و حوزه‌های ذیل توجه می‌کند:

۱- قدرت تصمیم‌گیری در تعیین فرزندان ۲- قدرت تصمیم‌گیری در امور اقتصادی ۳- استقلال در خانواده

^۱ Power

برای سنجش ساختار قدرت از ۳۶ گویه در قالب طیف لیکرت اندازه‌گیری استفاده شده‌است. که دامنه نمرات می‌تواند از (۳۶) مینیمم، (۱۰۸) حد متوسط و (۱۸۰) ماکزیمم باشد. در این پژوهش ساختار قدرت در قالب سه بعد ساخت روابط قدرت (۱۲ گویه)، حوزه‌ها و قلمرو قدرت (۱۴ گویه) و شیوه‌های اعمال قدرت در قالب (۱۰ گویه) مورد سنجش قرار گرفته است. ساخت روابط قدرت دامنه نمرات می‌تواند از ۱۲ (مینیمم) و ۶۰ (ماکزیمم) باشد. دامنه نمرات حوزه‌ها و قلمرو قدرت می‌تواند از ۱۴ (مینیمم) و ۷۰ (ماکزیمم) باشد. و اما دامنه نمرات شیوه‌های اعمال قدرت از ۱۰ (مینیمم) تا ۵۰ (ماکزیمم) است. پایایی هر یک از مقیاس‌ها محاسبه شده که در جدول شماره (۲) قابل مشاهده است.

جدول شماره (۲) ضریب آلفای کرونباخ مقیاس‌های پرسش‌نامه

مقیاس	تعداد گویه	ضریب آلفای کرونباخ
ابرازعشق و محبت	۴	۰/۸۳۰
ساختار قدرت (کل)	۳۶	۰/۷۶۰
ساختار قدرت (ساخت روابط قدرت)	۱۲	۰/۷۰۰
ساختار قدرت (حوزه‌ها و قلمرو قدرت)	۱۴	۰/۸۳۰
ساختار قدرت (شیوه‌های اعمال قدرت)	۱۰	۰/۷۵۰

یافته‌ها

بر اساس نتایج توصیفی متغیرهای جمعیتی، از مجموع ۳۵۱ زوج (زن و مرد) میانگین سن پاسخ‌گویان ۴۱/۴۹ سال، میانگین تعداد فرزند (۲/۰۱)، میانگین درآمد زنان یک میلیون و هشتصد هزار تومان، مردان هشت میلیون و پانصد هزار تومان است. در زمینه تحصیلات زنان ۱۲۱ نفر (۳۴/۳ درصد)، دیپلم، ۹۶ نفر (۲۷/۲ درصد) سیکل و لیسانس، ۲۶ نفر (۷/۴ درصد) فوق دیپلم، ۱۰ نفر (۲/۸ درصد) دکتری و ۲ نفر (۰/۶ درصد) دارای تحصیلات فوق‌لیسانس بوده‌اند. میانگین تحصیلات زنان ۱۲/۴۶ (دیپلم به بالا) است. اما تحصیلات مردان ۱۳۱ نفر (۳۷/۱ درصد)، دیپلم، ۱۲۷ نفر (۳۶ درصد) سیکل، ۶۳ نفر (۱۷/۸ درصد) لیسانس، ۱۶ نفر (۵/۴ درصد) فوق دیپلم ۱۲ نفر (۴/۳ درصد) دکتری و ۲ نفر (۰/۶ درصد) دارای تحصیلات فوق‌لیسانس هستند. میانگین تحصیلات مردان ۱۱/۷۳ (زیر دیپلم) است. میانگین مدت ازدواج (۱۶/۹۴)، و بیشترین مدت ازدواج ۵۹ سال است. ۲۶۳ نفر از زنان (۷۴/۵ درصد)، خانه‌دار، ۳۴ نفر (۹/۶ درصد) کارمند بخش خصوصی هستند. ۳۱ نفر (۸/۸ درصد) کارمند بخش دولتی و ۲۳ نفر (۶/۵ درصد) دانشجو هستند. از بین ۳۵۱ نفر پاسخ‌گوی مرد، ۲۷۳ نفر (۷۷/۳ درصد) شغل آزاد، ۵۹ نفر (۷/۱۶ درصد) کارمند بخش دولتی و ۱۹ نفر (۴/۵ درصد) کارمند بخش خصوصی هستند. بیشتر افراد پاسخ‌گو، یعنی ۲۶۱ نفر (۷۳/۹ درصد)، خود را عضو طبقه متوسط، ۵۱ نفر (۱۴/۴ درصد) خود را عضو طبقه پایین و ۳۹ نفر (۱۱ درصد) خود را عضو طبقه بالا می‌دانند. از بین ۳۵۱ نفر از پاسخ‌گویان زن و مرد، ۲۸۸ نفر (۸۱/۶ درصد) از مردها، ۴۰ نفر

(۱۱/۳ درصد) از زن‌ها، و ۲۳ نفر (۵.۶ درصد) از زن‌ها و مردها به‌طور مشترک مالک منزل هستند. ۶۷/۸ درصد از پاسخ‌گویان فارس زبان، ۱۶/۳ درصد ترک زبان، ۱۴/۵ درصد عرب زبان، ۱/۳ درصد لر زبان و ۰/۳ درصد کرد زبان هستند. اما بر اساس نتایج توصیفی سازه‌های تحقیق، میانگین ابراز عشق و محبت ۱۲/۵۰، ساختار قدرت (کل) ۱۰۴/۰۱، روابط قدرت ۳۴/۸۷، شیوه‌های اعمال قدرت ۲۷/۹۳، حوزه‌ها و قلمرو قدرت ۴۱/۲۰ هستند.

فرضیه اصلی: رابطه بین ساختار قدرت (کل) در خانواده و ابراز عشق و محبت بین زوجین

ابراز عشق و محبت با ساختار قدرت (کل) قابل پیش‌بینی نیست و نشان می‌دهد که ساختار قدرت (کل) تأثیری بر ابراز عشق و محبت بین زوجین ندارد. اما رابطه بین تمام ابعاد ساختار قدرت با ابراز عشق و محبت معنادار است. رابطه متقارن (اشتراک زن و شوهر) در تصمیم‌گیری‌ها می‌تواند باعث ابراز عشق و محبت بیشتر بین آن‌ها شود و در نتیجه سازگاری زوجین بیشتر شود. بین حوزه‌ها و قلمرو قدرت و بعد ابراز عشق و محبت رابطه معناداری وجود دارد. مشورت و همکاری زوجین در امور اقتصادی، اجتماعی و روابط اجتماعی عشق و محبت را بین آن‌ها تشدید می‌کند. همچنین بین شیوه‌های اعمال قدرت و بعد ابراز عشق و محبت رابطه معناداری وجود دارد. مجاب‌سازی و یا اشتراک نظر در تصمیم‌گیری‌ها می‌تواند باعث عشق و محبت بیشتر بین زوجین و در نهایت سازگاری هر چه بیشتر آن‌ها گردد. برای بررسی رابطه بین ساختار قدرت (کل) در خانواده و ابراز عشق و محبت از آزمون رگرسیون خطی استفاده شده است که نتایج آن به شرح جدول زیر است.

جدول شماره (۳) بین ساختار قدرت در خانواده و ابراز عشق و محبت در بین زوجین رابطه معناداری وجود دارد.

Sig	t مقدار	Sig	f	ضریب تعیین	ضریب همبستگی	میانگین	
۰/۳۲۶	-۰/۹۸۳	۰/۳۲۶	۰/۹۶۶	۰/۰۰۳	۰/۰۵۳	۱۰۴/۰۱	ساختار قدرت (کل)
						۱۲/۶۲	ابراز عشق و محبت
۰/۰۱۳	-۲/۵۰۹	۰/۰۱۳	۶/۲۹۴	۰/۰۱۸	۰/۱۳۳	۳۴/۸۷	ساخت روابط قدرت
						۱۲/۶۲	ابراز عشق و محبت
۰/۰۰۱	۳/۴۷۵	۰/۰۰۱	۱۲/۰۷۴	۰/۰۳۳	۰/۱۸۳	۴۱/۲۰	حوزه‌ها و قلمرو قدرت
						۱۲/۶۲	ابراز عشق و محبت
۰/۰۰۳	-۲/۹۵۷	۰/۰۰۳	۸/۶۴۱	۰/۰۲۴	۰/۱۵۶	۲۷/۹۳	شیوه‌های اعمال قدرت
						۱۲/۶۲	ابراز عشق و محبت

جدول شماره (۴) نشان می‌دهد میزان ابراز عشق و محبت بین زوجین با توجه به پایگاه اجتماعی خانواده متفاوت است. در این تحقیق شاخص‌های پایگاه اجتماعی نوع شغل، طبقه اجتماعی و تحصیلات بود. داده‌های آماری حاصل از جمع‌بندی رتبه‌های شغلی، تحصیلات و طبقه اجتماعی زوجین نشان داد که میزان ابراز عشق و محبت بر اساس شغل مردان، طبقه اجتماعی و تحصیلات زنان و مردان متفاوت و این

تفاوت معنی‌دار بوده است. در تبیین این یافته می‌توان از ترکیب نظریه نیازهای اساسی مازلو و نظریه مبادله آلون گولدنر سود جست؛ مازلو معتقد است که نیازهای انسان‌ها پایه‌های ارزش او را تشکیل می‌دهند، به این ترتیب مهم‌ترین منشأ ارزش‌ها نیازها هستند و هر آن چیزی که انسان به آن نیاز داشته باشد برای او باارزش بوده و این فقط شامل نیازهای جسمی نمی‌شود، بلکه نیاز به احترام و نیاز به روابط اجتماعی و دیگر نیازها را نیز در بر می‌گیرد. لذا هر وسیله‌ای که به انسان کمک کند تا بتواند توسط آن یک مرحله به ارضای نیازهایش نزدیک‌تر شود، آن وسیله نیز با ارزش تلقی می‌گردد. شغل، طبقه اجتماعی و تحصیلات هم ابزاری برای ارضاء نیاز به احترام (منزلیت اجتماعی) با ارزش می‌باشند. پس پایگاه اجتماعی خانواده چون در برآوردن نیاز به احترام نقش حیاتی دارد ارزشمند تلقی می‌گردد. چنان که آلون گولدنر نیز مطرح می‌کند " اگر بپذیریم که رضایت عاطفی، هدف ظاهری ازدواج جدید باشد و هدف عینی، اثرگذار است. هرچه شوهر در داخل سیستم اقتصادی موفق‌تر باشد، شبکه مبادلات حقوقی و تعهدات گروه خانوادگی، عمیق‌تر و وسیع‌تر خواهد بود. بنابراین با برآوردن این نیاز سبب ایجاد عشق و محبت می‌شود، که نتایج حاضر با یافته‌های قبلی همسو می‌باشد. همچنین شغل مردان و تحصیلات زنان و مردان رابطه معناداری با ابراز عشق و محبت بین زوجین دارند.

جدول شماره (۴) بررسی ارتباط بین شغل، طبقه اجتماعی، قومیت، مالکیت منزل و تحصیلات با ابراز عشق و محبت بین زوجین

Sig	df	مقدار f	میانگین ابراز عشق و محبت بین زوجین	شغل زنان
۰/۱۴۷	۴	۰/۷۰۹	۱۳/۴۸ ۱۳/۴۷ ۱۲/۴۵ ۱۳/۸۰ ۱۱/۷۷	کارمند بخش دولتی کارمند بخش خصوصی خانه‌دار دانشجو سایر
۰/۰۰۰	۳	۶/۸۰۶	میانگین ابراز عشق و محبت بین زوجین ۱۳/۸۲ ۱۴/۸۳ ۱۲/۱۷ ۱۳/۳۳	شغل مردان کارمند بخش دولتی کارمند بخش خصوصی آزاد سایر
۰/۰۰۱	۲	۷/۳۳۸	میانگین ابراز عشق و محبت بین زوجین ۱۱/۰۱ ۱۲/۸۹ ۱۲/۹۴	طبقه اجتماعی پایین متوسط بالا
۰/۴۷۰	۵	۰/۹۱۶	میانگین ابراز عشق و محبت بین زوجین ۱۲/۶۲ ۱۰/۳۳ ۱۴/۱۴ ۱۳ ۱۴ ۱۲	قومیت فارس لر ترک عرب کرد سایر
۰/۴۹۸	۲	۰/۶۹۸	میانگین ابراز عشق و محبت بین زوجین ۱۲/۸۲	مالکیت منزل زن

			۱۲/۵۵	مرد
			۱۳/۳۹	هر دو
۰/۰۰۰	۵	۵/۴۸۱	میانگین ابراز عشق و محبت بین زوجین	تحصیلات زنان
			۱۱/۳۱	سیکل
			۱۲/۸۴	دیپلم
			۱۳/۸۴	فوق‌دیپلم
			۱۳/۳۸	لیسانس
			۱۶	فوق‌لیسانس
			۱۲/۸۰	دکتری
۰/۰۰۰	۵	۱۱/۵۲۲	میانگین ابراز عشق و محبت بین زوجین	تحصیلات مردان
			۱۱/۰۷	سیکل
			۱۳/۲۵	دیپلم
			۱۴/۵۰	فوق‌دیپلم
			۱۳/۶۵	لیسانس
			۱۸/۵۰	فوق‌لیسانس
			۱۳/۲۵	دکتری

جدول شماره (۵) نشان می‌دهد رابطه سن، تعداد فرزند و مدت ازدواج با ابراز عشق و محبت بین زوجین معنادار است. به این صورت که سن زوجین در ابراز عشق و محبت تأثیر داشته است (Larson and Hell, 1994). پس از مرور ادبیات موجود در زمینه سازگاری زناشویی (بعد ابراز عشق و محبت) نتیجه گرفتند که قوی‌ترین عامل پیش‌بینی کننده تزلزل و عدم ثبات زناشویی، سن کم می‌باشد. همچنین کرو و ریڈلی (۱۳۸۴) اشاره می‌کنند که یافته‌ای که در تمام تحقیقات یکسان بوده است. تأکید بر این موضوع دارد که امکان شکست ازدواج در سن پایین، زیاد است. نتایج پژوهش‌های کلیک (۱۹۵۷) و کارتر (۱۹۷۱) نیز نشان داده‌اند که ازدواج‌هایی که قبل از سن ۱۸ سالگی انجام می‌گیرند، سه برابر ازدواج‌هایی که بعد از ۱۸ سالگی روی می‌دهند، احتمال طلاق دارند و ازدواج‌هایی که قبل از رسیدن به سن ۲۰ سالگی صورت می‌گیرند دو برابر ازدواج‌هایی که بعد از ۲۰ سالگی رخ می‌دهند احتمال طلاق دارند. به بیان دیگر، هر چه سن ازدواج پایین‌تر باشد احتمال ازهم‌گسیختگی خانواده بیشتر می‌شود، زیرا در سن پایین، افراد از قابلیت‌های و مهارت‌های زندگی زناشویی لازم برای ایفای نقش همسری برخوردار نیستند. در عین حال، ازدواج در سنین بسیار بالا نیز خطر طلاق را افزایش می‌دهد (Taghavi, Abbaszadeh, Rafie, 2013). مدت ازدواج نیز می‌تواند در سازگاری زناشویی (ابراز عشق و محبت بین زوجین) تأثیر داشته باشد. داده‌های مربوط به این فرضیه نشان می‌دهد که بین سال‌های زندگی زوجین و ابراز عشق و محبت بین زوجین همبستگی معنی‌داری وجود دارد. به طور کلی مطالعات نشان می‌دهد که با ادامه ازدواج، خشنودی رو به کاهش می‌رود. زن در دوره ماه عسل و قبل از تولد اولین فرزند از هر زمان دیگر راضی‌تر به نظر می‌رسد. بر اساس نتایج پژوهش‌های صورت گرفته با ادامه ازدواج، ابراز عشق و محبت کاهش می‌یابد، یافته‌های تحقیق والن و بورکس که روی ۱۰۰۰ زوج انجام گرفته (سه سال بعد از ازدواج) نشان می‌دهد هر چه از ازدواج

می‌گذرد، عشق و محبت و سازگاری زن و شوهر نیز کاهش می‌یابد (Michel, 1975:203)، که یافته‌های تحقیق حاضر مغایر با تحقیقات قبلی بوده است. تعداد فرزند نیز بر ابراز عشق و محبت بین زوجین تأثیر دارد. اما بین فاصله سنی، درآمد مردان و زنان با ابراز عشق و محبت بین آن‌ها رابطه معناداری وجود ندارد.

جدول شماره (۵) بررسی ارتباط بین سن، فاصله سنی، درآمد، تعداد فرزند، مدت ازدواج با ابراز عشق و محبت بین زوجین

Sig	مقدار t	Sig	مقدار f	ضریب تعیین	ضریب همبستگی	
۰/۰۰۰	-۸/۱۵۷	۰/۰۰	۶۶/۵۴۰	۰/۱۶۰	۰/۴۰۰	ابراز عشق و محبت بین زوجین سن
۰/۱۱۰	-۱/۶۰۲	۰/۱۱۰	۲/۵۶۶	۰/۰۰۷	۰/۰۸۵	ابراز عشق و محبت بین زوجین فاصله سنی
۰/۰۰۰	-۷/۰۲۸	۰/۰۰۰	۴۹/۳۹۲	۰/۱۲۴	۰/۳۵۲	ابراز عشق و محبت بین زوجین تعداد فرزند
۰/۰۰۰	-۷/۹۲۸	۰/۰۰۰	۶۲/۸۴۸	۰/۱۵۳	۰/۳۹۱	ابراز عشق و محبت بین زوجین مدت ازدواج
۰/۱۳۶	۱/۴۹۶	۰/۱۳۶	۲/۳۳۹	۰/۰۰۶	۰/۰۸۰	ابراز عشق و محبت بین زوجین درآمد زنان
۰/۱۳۳	۱/۵۰۶	۰/۱۳۳	۲/۲۶۷	۰/۰۰۶	۰/۰۸۰	ابراز عشق و محبت بین زوجین درآمد مردان

تبیین ابراز عشق و محبت بر حسب مجموع متغیرهای مستقل

همان‌طور که در جدول (۶) مشاهده می‌شود، ضریب همبستگی متغیرهای مستقل برای تعیین متغیر وابسته (ابراز عشق و محبت بین زوجین) $0/545$ بوده، مقدار R^2 (ضریب تعیین) برابر با $0/297$ است؛ یعنی 29 درصد از تغییرات متغیر وابسته از طریق متغیرهای مستقل تبیین می‌گردند. اگر R^2 به دست آمده در این مرحله را با R^2 رگرسیون ساده مقایسه کنیم؛ می‌بینیم که با افزایش متغیرهای جدید دقت پیش‌بینی رگرسیون نیز افزایش می‌یابد. رابطه خطی بین متغیرها در سطح 99 درصد معنی‌دار ($sig=0/000$) است. مقدار t تک تک ضرایب رگرسیون نیز محاسبه شده و سطح معنی‌داری آن‌ها در جدول آمده است. همان‌طوری که سطح معناداری (sig) نشان می‌دهد، اثرات متغیرهای، حوزه‌ها و قلمرو قدرت، تحصیلات مردان، تحصیلات زنان، سن، ساختار قدرت (کل) معنی‌دار شده است. اما سایر متغیرها تأثیر ضعیفی در پیش‌گویی متغیر وابسته دارند. اما در مورد اهمیت و نقش متغیرهای مستقل در پیش‌گویی معادله رگرسیون باید از مقادیر بتا استفاده کرد. از آنجا که مقادیر بتا استاندارد است؛ بنابراین از طریق آن می‌توان در مورد اهمیت نسبی متغیرها قضاوت کرد. بزرگ بودن مقدار بتا نشان‌دهنده اهمیت نسبی و نقش آن در پیش‌گویی متغیر وابسته می‌باشد. بر اساس ضرایب بتای استاندارد شده متغیرهای مستقل، حوزه‌ها و قلمرو قدرت با بتای $0/270$ ، تحصیلات مردان با بتای $0/217$ ، سن با بتای $-2/07$ ، ساختار قدرت (کل) با بتای $-2/06$ ، تحصیلات زنان با بتای $-1/67$ ، به ترتیب بیشترین سهم در ابراز عشق و محبت دارند.

همان طوری که در جدول شماره (۶) مشاهده می‌شود سایر متغیرها تأثیر ضعیف‌تری در متغیر وابسته ابراز عشق و محبت دارند.

جدول شماره (۶) نتایج رگرسیون چند متغیره تبیین ابراز عشق و محبت بین زوجین

پیش‌بینی کننده‌ها (متغیرهای مستقل)	Beta	T	sig	ضریب همبستگی چندگانه	ضریب تعیین	F مقدار	sig
مقدار ثابت	-	۶/۳۸۰	۰/۰۰۰	۰/۵۴۵	۰/۲۹۷	۸/۸۱۵	۰/۰۰۰
ساختار قدرت (حوزه‌ها و قلمرو قدرت)	۰/۳۷۰	۳/۹۱۲	۰/۰۰۰				
تحصیلات مردان	۰/۲۱۷	۳/۴۵۶	۰/۰۰۱				
سن	-۲/۰۷	-۲/۷۱۵	۰/۰۰۷				
تحصیلات زنان	-۱/۶۷	-۲/۴۶۶	۰/۰۱۴				
ساختار قدرت (کل)	-۲/۰۶	-۲/۰۵۴	۰/۰۴۱				
درآمد مردان	۰/۰۸۳	۱/۷۲۱	۰/۰۸۶				
طبقه اجتماعی	۰/۰۶۱	۱/۲۲۴	۰/۲۲۲				
قومیت	۰/۰۲۱	۰/۴۳۱	۰/۶۶۲				

بحث و نتیجه‌گیری

. تحقیقات اجتماعی نشان می‌دهند که هرگونه دگرگونی در زندگی آدمی، خواه خوشایند خواه ناخوشایند مستلزم نوعی سازگاری مجدد است. یکی از عواملی که ایجاد سازگاری بین زن و شوهر می‌کند، ابراز عشق و محبت بین زوجین است. تحقیق حاضر به بررسی تأثیر ساختار قدرت بر ابراز عشق و محبت بین زن و شوهر پرداخته است. بر اساس یافته‌های تحقیق، میانگین ابراز عشق و محبت در خانواده‌های شهر جهرم (در بین زوجین) کمی بالاتر از حد متوسط است. این یافته تحقیق با نتایج پژوهش علمی و همکاران (۱۳۸۹) که نشان می‌دهند سازگاری زناشویی در بین افراد مورد مطالعه برابر با ۸۰/۴۱ بود؛ منطبق نیست و سازگاری بیشتری بین زوجین در تحقیق حاضر مشاهده شده است. یافته‌های تحقیق حاضر با نتایج پژوهش خاکپور و همکاران (۱۳۹۴) که معتقدند بین سازگاری زناشویی (بعد ابراز عشق و محبت) و ابعاد ساختار قدرت در خانواده رابطه معنی داری وجود دارد هم‌خوانی دارد، و نشان می‌دهد که هر چه ساختار قدرت بیشتر به تصمیم‌گیری مشارکتی متمایل باشد، سازگاری زناشویی و ابراز عشق و محبت بین زن و شوهر بیشتر است. این نتیجه با تحقیقات فرحبخش، معین، سهامی (۱۳۹۱)، زارعی توپخانه و همکاران (۱۳۹۱)، کولیک (۲۰۰۹)، بهمنی و همکاران (۲۰۱۳)، لیتل و همکاران (۱۹۹۶)، نیز مشابه است. همان‌گونه که فرضیه چهارم نشان داد به هر میزان استفاده از شیوه مجاب‌سازی بیشتر باشد، سازگاری زناشویی نیز بیشتر است. گری^۱

^۱ Gray

لیتل و بالک^۱ (۱۹۸۳، به نقل از آدا و فالبو، ۱۹۹۱) بیان می‌کنند که زوج‌های ناسازگار از زوج‌های سازگار با سطح بالای شیوه‌های کنترل و اجبار مشخص می‌شوند.

نتایج تحقیق حاضر با تحقیق عنایت و سروش (۱۳۸۸) و اسوارلد و همکاران (۲۰۰۸)، آدا و فالبو^۲ (۱۹۹۱) هم‌خوان است. شیوه اعمال قدرت زن و شوهر راهبرد برخورد و وادار کردن به رفتار زن و شوهر را نشان می‌دهد که به دو شیوه مجاب سازی و وادار کردن تقسیم می‌شود. شیوه کنترل و اجبار بر این اعتقاد شخصی قرار دارد که همسر می‌تواند بعضی از مواردی را انجام دهد یا بگوید که خوشایند زوج دیگر نیست. این شیوه‌های کنترل و اجبار مشابه راهبرد قدرت غیرمستقیم - یک طرفه است که شامل احساسات منفی (یکی یا تهدید می‌کند تا دیگری شیوه او را بپذیرد) و کناره‌گیری (یکی از احساساتش جلوگیری می‌کند و فاصله می‌گیرد) می‌شود. وقتی شیوه استفاده از راهبردهای قدرت را بررسی می‌کنیم، خوب است درباره منابع در دسترس زن و شوهر مقایسه کنیم. اختلاف قدرت بین زنان و مردان عامل مهمی در انتخاب راهبردهای قدرت است. در موقعیت ضعف قرار داشتن باعث استفاده از راهبردهای ضعیف مانند تملق و التماس، دادخواهی و گریه می‌شود. چگونگی و شیوه تصمیم‌گیری در خانواده را می‌توان در وجوه ترغیب، تحریک، اجبار و فعال کردن تعهد افراد یا مجاب سازی و مجبور سازی دید. بر این اساس ساختار خانواده به اقتدارگرایانه و دموکراتیک تقسیم می‌شود. استفاده از شیوه اعمال قدرت مجبور سازی روابط عاشقانه را تحت تأثیر قرار می‌دهد. استفاده از شیوه‌های سخت قدرت مانند حالت ارباب - برده در روابط باعث نارضایتی زناشویی می‌شود. در مقابل شیوه‌های آسان قدرت نارضایتی زناشویی کمتری را موجب می‌شود؛ زیرا این شیوه‌ها بیشتر متفکرانه است و اجازه می‌دهد که در تعیین هدف‌ها مشارکت بیشتری کنند. نظریه گیدنز در چارچوب نظری تحقیق با این یافته تحقیق همسو است. گیدنز معتقد است موقعیت زنان در جامعه مدرن در حال تغییر است که این موضوع به یکسان شدن قدرت زنان با مردان مربوط می‌شود و از اصطلاح سیاست رهایی‌بخش صحبت می‌کند که با نوعی مفهوم پلکانی از قدرت سروکار دارد. سیاست‌های رهایی‌بخش معمول خواستار کاهش و یا لغو کامل استثمار، نابرابری و ستمگری هستند و بر اولویت اصول اساسی عدالت، برابری و مشارکت تأکید دارند. نتایج این تحقیق با نتایج تحقیق عطاری و همکاران (۱۳۸۴) و تقوی (۱۳۹۲) هم‌خوانی ندارد. اما با یافته‌های پژوهش علمی و همکاران (۱۳۸۹) منطبق است.

^۱ Bulk

^۲ Aida & Falbo

روابط بین ساختار قدرت در خانواده و ابراز عشق و محبت در بین زوجین

Sig	مقدار t	Sig	f	ضرب تعیین	ضرب همبستگی	میانگین	
۰/۳۲۶	-۰/۹۸۳	۰/۳۲۶	۰/۹۶۶	۰/۰۰۳	۰/۰۵۳	۱۰۴/۰۱	ساختار قدرت(کل)
						۱۲/۶۲	ابراز عشق و محبت
۰/۰۱۳	-۲/۵۰۹	۰/۰۱۳	۶/۲۹۴	۰/۰۱۸	۰/۱۳۳	۳۴/۸۷	ساخت روابط قدرت
						۱۲/۶۲	ابراز عشق و محبت
۰/۰۰۱	۳/۴۷۵	۰/۰۰۱	۱۲/۰۷۴	۰/۰۳۳	۰/۱۸۳	۴۱/۲۰	حوزه‌ها و قلمرو قدرت
						۱۲/۶۲	ابراز عشق و محبت
۰/۰۰۳	-۲/۹۵۷	۰/۰۰۳	۸۷۴۱	۰/۰۲۴	۰/۱۵۶	۳۷/۹۳	شیوه‌های اعمال قدرت
						۱۲/۶۲	ابراز عشق و محبت

نتایج رگرسیون چند متغیره تبیین ابراز عشق و محبت بین زوجین

sig	F مقدار	ضرب تعیین	ضرب همبستگی چندگانه	sig	T	Beta	پیش‌بینی کننده‌ها (متغیرهای مستقل)
۰/۰۰۰	۸/۸۱۵	۰/۲۹۷	۰/۵۴۵	۰/۰۰۰	۶/۳۸۰	-	مقدار ثابت
				۰/۰۰۰	۳/۹۱۲	۰/۲۷۰	ساختار قدرت(حوزه‌ها و قلمرو قدرت)
				۰/۰۰۱	۳/۴۵۶	۰/۲۱۷	تحصیلات مردان
				۰/۰۰۷	-۲/۸۱۵	-۲/۰۷	سن
				۰/۰۱۴	-۲/۴۶۶	-۱/۶۷	تحصیلات زنان
				۰/۰۴۱	-۲/۰۵۴	-۲/۰۶	ساختار قدرت(کل)
				۰/۰۸۶	۱/۷۲۱	۰/۰۸۳	درآمد مردان
				۰/۲۲۲	۱/۲۲۴	۰/۰۶۱	طبقه اجتماعی
				۰/۶۶۲	۰/۴۳۱	۰/۰۲۱	قومیت

در چارچوب نظری تحقیق، در نظریه کنش متقابل در صورتی که زن و شوهر پاسخ مطلوبی از طرف مقابل دریافت کنند احساس آرامش و امنیت و علاقه در آن به وجود می‌آید و موجب سازگاری زناشویی از موقعیت مطلوب می‌شود. از شاخص‌های این نظریه می‌توان به جامعه پدری زن و شوهر و برآورده شدن انتظارات آنان اشاره کرد. همچنین به نظر پارسونز، در خانواده‌های هسته‌ای، عشق هم مینا و هم پیامد ازدواج است. زیرا بدون عشق خانواده‌ها از هم می‌گسلند. مهم‌ترین پیامد اجتماعی مطلوب این ازدواج عاشقانه، اجتماعی کردن کودکان و جامعه‌پذیری آنان است. بنابراین مبانی نظری تحقیق با فرضیه، رابطه بین ساخت روابط قدرت و ابراز عشق و علاقه هم‌خوانی دارد.

در چارچوب نظری تحقیق در نظریه همسان همسری سن، تحصیلات با سازگاری زناشویی رابطه دارند. همچنین در نظریه بلاد و ولف در چارچوب نظری تحقیق قدرت شوهر در خانواده، عموماً با افزایش سطح تحصیلات، درآمد و منزلت شغلی او افزایش می‌یابد؛ بنابراین متغیرهای یاد شده به عنوان منابعی که مردان می‌توانند از آن‌ها در جهت کسب قدرت بیشتر در روابط خانوادگی استفاده کنند، تعریف شد. طول مدت ازدواج رابطه معناداری با سازگاری زوجین دارد. داده‌های مربوط به این فرضیه نشان می‌دهد که بین

سال‌های زندگی زوجین و سازگاری زناشویی همبستگی معنی داری وجود دارد. به طور کلی مطالعات نشان می‌دهد که با ادامه ازدواج، خشنودی رو به کاهش می‌رود. زن در دوره ماه عسل و قبل از تولد اولین فرزند از هر زمان دیگر راضی تر به نظر می‌رسد. بر اساس نتایج پژوهش‌های صورت گرفته با ادامه ازدواج، سازگاری زناشویی کاهش می‌یابد، یافته‌های تحقیق والن و بورکس که روی ۱۰۰۰ زوج انجام گرفته (سه سال بعد از ازدواج) نشان می‌دهد هر چه از ازدواج می‌گذرد، سازگاری زن و شوهر نیز کاهش می‌یابد (Michel, 1975:203) که یافته‌های تحقیق حاضر مغایر با تحقیقات قبلی بوده است. شهر جهرم، یکی از شهرهای اصیل، مذهبی و با بافت و ساختار سنتی است. پیشینه زندگی خانوادگی در این شهر نشان می‌دهد که ما معمولاً شاهد زوج‌های سازگار و خانواده‌های با ثبات و مستحکم بوده‌ایم. تحقیق حاضر نشان می‌دهد که ورود مدرنیته، افزایش شهرنشینی، صنعتی شدن، اشتغال زنان، باورها و جایگزینی ارزش‌های مدرن به جای ارزش‌های سنتی، مصرف گرایی و تجمل گرایی تأثیر زیادی بر ابراز عشق و علاقه زوجین نمونه مورد نظر در این شهر نگذاشته است. یافته‌های تحقیق هم نشان داد که ابراز عشق و محبت در این شهر کمی بالاتر از حد متوسط است.

تبیین ابراز عشق و محبت بین زوجین در حالت کلی، بر حسب مجموع متغیرهای مستقل بیانگر آن است که متغیرهای ساختار قدرت (بعد حوزه‌ها و قلمرو قدرت)، تحصیلات مردان، سن، ساختار قدرت (کل) و تحصیلات زنان به ترتیب قوی‌ترین پیش‌بینی کننده ابراز عشق و محبت هستند و قادرند ۲۹ درصد از تغییرات واریانس ابراز عشق و محبت را تبیین کنند.

محدودیت‌ها

دسترسی به افراد در زمان کرونا بسیار سخت و برای جمع‌آوری داده‌ها با نارضایتی بعضی از زوجین مواجه می‌شدم.

پیشنهادات

- پیشنهاد می‌شود از طریق رسانه‌های گروهی و سایر آموزش‌های مستمر به آموزش جامعه پذیری نقش‌های زن و شوهری، داشتن اعتماد به یکدیگر، چگونگی برآورده ساختن انتظارات، چگونگی عشق ورزیدن بعد از ازدواج و قبل از ازدواج اقدام شود.

- الزم است در مراکز آموزش و مشاوره پیش از ازدواج و پس از ازدواج، از جامعه شناسان خانواد نیز استفاده شود.

- جامعه ایران در حال گذار به سمت مدرن شدن بوده و به تبع آن ساختار خانواده‌ها تغییر کرده است، تنوع می‌یابد؛ بنابراین لازم است پژوهش‌هایی به منظور شناخت ساختار کارآمد خانواده صورت پذیرد.

تعارض منافع

این مقاله تعارض منافع ندارد

منابع مالی

پژوهش حاضر از رساله دکتری نویسنده از گروه برنامه ریزی علوم اجتماعی و جامعه شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد جهرم استخراج شده است.

تأیید اخلاق و رضایت برای شرکت

از آنجایی که انتخاب خانواده‌ها و زوجین تصادفی صورت گرفت؛ با این وجود همکاری شرکت کنندگان داوطلبانه بود و رضایت آن‌ها دریافت شد.

قدردانی

اینجانب از زوج‌هایی که در این مطالعه شرکت کردند تشکر می‌کنم
نویسندگان این مقاله از کلیه شرکت کنندگان و افرادی که به هرنحو در این پژوهش همکاری داشتند، بی‌نهایت سپاسگزارند.

References

- Abbott, P. & Wallace, C. (1993). *An introduction to sociology: Feminist perspectives*. Routledge.
- Attari, Y. and etc. (2004). The Comparison of marital adjustment of male primary school teachers in Ahvaz, based on sensation seeking similarity with their spouses, *Journal of Education and Psychology of Shahid Chamran University of Ahvaz*. Third period, 12th year, number 1, 27-44 [Persian]. SID. <https://sid.ir/paper/8865/fa>
- Azad Armaki, T. (2007). *Shenasi Khanavadeh University of Iran, Tehran, Sazman. Reading and Writing Books of Human Sciences, Daneshgah-ha.* [Persian]
- Bahmani, M., Aryamanesh, M. & Gholami, S. (2013). Equity and Marital Satisfaction in Iranian Employed and Unemployed Women. *Procedia – Social and Behavioral Sciences*, 84, 421 – 425. [Persian] <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2013.06.578>
- Blood, R. O. (1969). *Marriage*. New York: The Free Press. <https://doi.org/10.2307/350188>
- Elmi, M. & Yazdani, K. (2010). Investigating the Social factors Related to Marital Adjustment among Married Middle School Teachers in Marand, *Sociological Studies*, 8, 75-57. [Persian] <https://sid.ir/paper/222536/fa>

- Enayat, H. & Soroush, M. (2009). The Extent and Type of Resistance of Women in the Face of the Power Structure in Life, *Women's Research*, 7, 85-112. [Persian]
<https://sid.ir/paper/55437/fa>
- Ezazi, Sh., (2008). Family Sociology, Tehran: Roshangan and Women's Studies Publications [Persian].
- Fromm, Eric (2010). The art of love, translated by Puri Soltani, 15th edition, Tehran: Morvarid.
- Giddens, A. (2003). Sociology, (translated by Manouchehr Sabouri), Tehran: Ney Publication.
- Horton, P. B. & Hunt, C. L. (1972). Sociology. New York: McGraw Hill.
- Huston, T. L. & M, H. (2004). The case for (promoting) marriage: The devil is in the details. *Journal of Marriage and Family*. 66(4), 943-958.
<https://www.jstor.org/stable/3600168>
- Iswan, N. A. (1991). Productive & Reproductive Decisions in Turkey: The Role of Domestic Bargaining. *Journal of Marriage & the Family*, 53(4), 1057-1070.
<https://doi.org/10.2307/353009>
- Khakpour, I., Nazari, A. M. & Zahra Kar, K. (2015). The Role of Dimensions of Family Power Structure in Marital Adjustment, *Cultural-Educational Quarterly of Women and Family*, 9(30). [Persian] SID. <https://sid.ir/paper/511404/fa>
- Kulik, I. (2009). Explaining the Sense of Family Coherence Among Husbands and Wives: The Israeli Case. *The Journal of Social Psychology*, 149(6), 627-64.
 DOI:[10.1080/00224540903344989](https://doi.org/10.1080/00224540903344989)
- Larson, J. H., & Holman, T.B. (1994). Predictors of marital quality and stability. *Family Relations*, 43, 228-237. <https://doi.org/10.2307/585327>
- Little, B. G., Baucom, D. H., Hamby, SH, L., (1996). Marital Power, Marital Adjustment, and Therapy Outcome. *Journal of Family Psychology*, Vol. 10, 292-303. DOI:[10.1037/0893-3200.10.3.292](https://doi.org/10.1037/0893-3200.10.3.292)
- Mahdavi, M. S. & Khosroshahi, H. (2003). Study of the Distribution Structure of Power Structure in The Family, *Women's Studies*, 1(2), 27-67.[Persian]
<https://sid.ir/paper/66083/fa>
- Mazlow, A. (2008). Motivation and personality, translation: A. Miri (Translation Group of Islamic Studies Foundation). Mashhad: Cultural Department of Astan Quds Razavi, 6th edition.
- Michel, A. (1975). Sociology of family and marriage, translated by: F. Ardalan, Tehran: Publications of Faculty of Social Sciences and Partnership, University of Tehran.
- Moominzadeh, F. (2002). The Connection of Irrational thoughts and Guhae Deplasty with Zanachoi Sazgary. Payanname Karshnasi Arshad Rawan Shanasi Amo. Daneshgah Shahid Beheshti. [Persian]
- Schultz, D. and A. Sydney. (1991). History of modern psychology. Translation: A, A, Seif. Tehran: Roshd Publications, second volume. ISBN -13: 978-1-305-63004-8
- Taghavi, N., Abbaszadeh, M. & Rafie Asl, S. (2013). Determining Individual-Social Factors Related to Marital Adjustment, *Iranian Social Science Studies*, 10(36). [Persian] magiran.com/p2009169
- Beckman-Brindley, S., & Tavormina, J. B. (1978). Power relationships in families: A social-exchange perspective. *Family Process*, 17(4), 423-436. <https://doi.org/10.1111/j.1545-5300.1978.00423.x>
- Turner, J. (1993). The Theory of Shanakhti University, (Translated by Abdul Ali Lahsayizadeh), Shiraz, Navid Publication.

Werner, E. (1985). Dominance in Marital Decision Making in Women's Libration & Non-Liberayion Families, *Journal of Marriage & The Family*, 14(2), 223 – 233.

<https://doi.org/10.1111/j.1545-5300.1975.00223.x>

Zarei Topkhana, M., Jan Bozrgi, M. & Ahmadi Mohammadabadi, M. R. (2013). The Relationship of Sakhtar Qudrat in Khanawadeh and Karamdi An. *Rawan Shanassi and Deen*, 3(4), 6-20 [Persian] . <https://sid.ir/paper/99434/fa>